

Rishikim i parashikimeve makroekonomike - nëntor 2019

Anita Angelovska-Bezhoska
Guvernator
7 nëntor 2019

Supozime kyçe rreth parashikimeve

- **Rimëkëmbje të mëtejshme globale dhe rritje e kërkesës së huaj**, si një stimul i rëndësishëm për sektorin eksportues vendas, **por me një ritëm më të ngadalshëm** se vlerësimet e prillit dhe rreziqe më të theksuara për poshtë;
- **Ambient i brendshëm stabil**, me politika për mbështetjen e investimeve të huaja dhe vendase dhe konsumit privat - efekte të favorshme mbi besimin e subjekteve ekonomike dhe vendimeve të tyre për investim dhe konsum.
- **Rritje e mëtejshme e aktivitetit në kapacitetet ekzistuese të orientuara kah eksporti**, si një faktor specifik strukturor në ekonominë e vendit i cili kontribuon për rritje solide të eksportit;
- **Vazhdim i ciklit të investimeve në infrastrukturën publike**;
- Pozicion i matur fiskal, në pajtim me strategjinë fiskale afatmesme (nga maji i vitit 2019).

- Rreziqe rreth parashikimeve -

Perspektiva me të këqija për rritjen globale - rishikim për poshtë i parashikimit dhe rreziqe të theksuara për poshtë.

- **Tensionet tregtare** - efekte negative mbi besimin, parashikim i ulët dhe përkeqësim i mundshëm i zinxhirit global të ofertës
- Ngadalësimi i tregtisë globale në vitin 2019, duke u rikthyer në trend në periudhën e ardhshme
- Ngadalësim i **prodhimtarisë industriale globale, prodhimtari e reduktuar** dhe shitje e automjeteve, për shkak të faktorëve në anën e ofertës dhe kërkesës
- **Rreziqe gjeopolitike**

Vazhdim i politikës monetare stimuluese të BQE-së dhe FED-it, në vend të normalizimit

- Reduktim i mëtejshëm i **normës së depozitave** të BQE-së nga 0,4% në 0,5%.
- **Rivendosje e politikave për lehtësime kuantitative** dhe forcim të komunikimit me Bankat Qendrore për politikën e ardhshme (forward guidance)
- **Ndryshim i sentimentit në tregjet financiare**; edhe pse mesatarisht kushte më të favorshme financiare krahasuar me muajin prill

Ndryshime në kontekstin e brendshëm

- Në plan afatshkurtër, kontekst politik i brendshëm më pak i parashikueshëm, me mundësi të ndikimit **të përkohshëm** mbi skenarin makroekonomik.

Supozime të jashtme - kërkesa e huaj efektive -

- **Korrigjim për poshtë dhe ngadalësim i rritjes globale** nga 3,6% në vitin 2018 në 3% në vitin 2019...
- **...me korrigjimin për poshtë të kërkesës së huaj efektive** (për vitet 2019 dhe 2020 rritje prej 1,1% dhe 1,4%, respektivisht në prill) kryesisht duke reflektuar pritjet për rritje më të ulët në Gjermani.
- Stabilizim i rritjes së kërkesës së huaj në 1,6% në vitin 2021.
- **Rreziqet** për parashikimet e rritjes globale janë kryesisht për poshtë
- ***Mjedis të jashtëm më pak të favorshëm në krahasim me muajin prill***

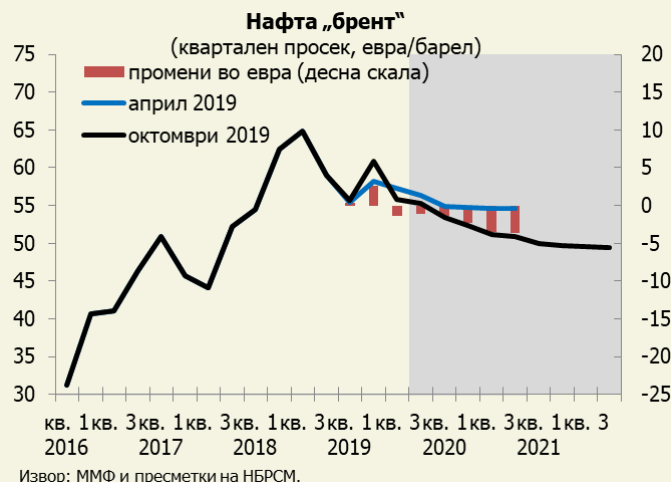

Supozime të jashtme

- çmimet e importit -

- **Çmime më të ulëta të naftës në periudhën e tërë të parashikimeve krahasuar me muajin prill** - ndryshim jashtëzakonisht i madh i pritjeve për çmimet e kësaj lënde djegëse
- **Çmimet e ushqimit - të rishikuara për poshtë**
- **Rishikime në drejtime të ndryshme në çmimet e metaleve** - rishikim për poshtë të çmimeve të bakrit dhe çelikut, dhe rishikim për lart i çmimeve të nikelit për vitet 2019-2020.
- **Inflacioni i huaj efektiv** - rishikim i vogël për poshtë në 1,5% dhe 1,6% për vitet 2019 dhe 2020, nga 1,6 dhe 1,8 në prill
- ***Në përgjithësi, kushte të favorshme për shkëmbim, me efekte pozitive mbi bilancin e pagesave dhe inflacionin***

Skenari makroekonomik, vitet 2019 - 2022

Parashikimi i PBB-së

- Supozimet e fundit për mjedisin e brendshëm dhe të jashtëm, si dhe kushtet fillestare (përsheptim i rritjes së PBB-së në gjysmën e parë të vitit 2019 prej 3,6% në vitin 2019 përkundër 2,7% në vitin 2018), nënkuptojnë ***parashikime të pandryshuara afatmesme për rritjen.***
- Në periudhën e parashikimeve 2019 - 2021 pritet rritje e mëtutjeshme e ekonomisë së vendit: rritje e vlerësuar e PBB-së prej **3,5% në vitin 2019 dhe pritje për përsheptim të rritjes në 3,8% në vitin 2020 dhe 4% në vitin 2021-2022**
- Sa i përket **strukturës së rritjes**, pritet që kërkesa vendase të jetë nxitësi kryesor i rritjes; eksporti neto me kontribut negativ

Parashikimi i PBB-së

- Mesatarisht për vitet 2019-2021, **kërkesa për eksport** mbetet një faktor i rëndësishëm i rritjes: efekte pozitive nga kapacitetet industriale me kapital të huaj gjatë një rritjeje të mëtutjeshme edhe pse më të moderuar të kërkesës së huaj dhe aktivitetit në sektorin eksportues tradicional.
- Stimul domethënës mbi rritjen edhe nga **investimet** pas rënies së thellë në vitin 2018, vlerësime për rritjen e tyre në tre vitet e ardhshme, gjatë një përsheptimi në investimet e mëdha të infrastrukturës publike, hyrje solide prej IHD-ve, si dhe prirjen e mëtejshme për të investuar në subjekte private, dhe të mbështetur nga kreditimi nga bankat.
- Kontribut pozitiv edhe nga **konsumi privat**, gjatë një rritjeje solide të pagave reale (i mbështetur edhe nga rritja e pagave në administratën publike, rritjen e pagës minimale dhe subvencionimin e kontributeve), rritja e punësisë, rrije e masave të pensioneve dhe transferimeve private dhe mbështetje të mëtutjeshme kreditore nga bankat.

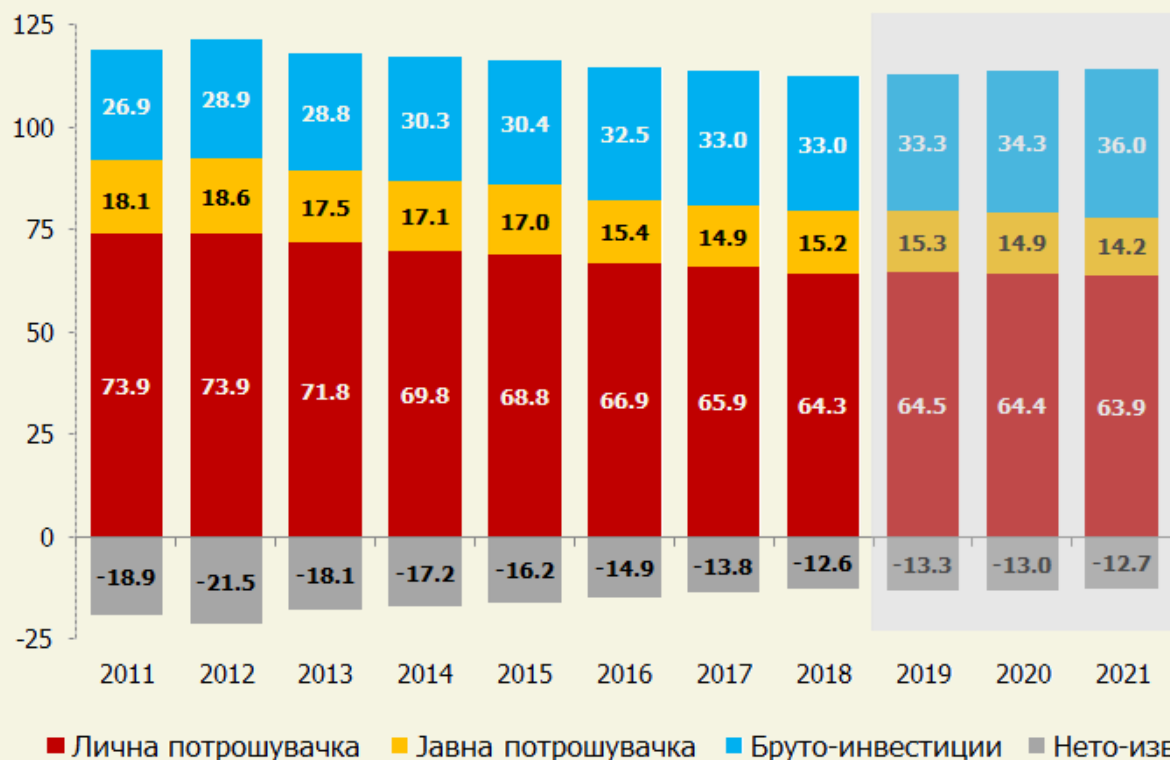
	БДП	Лична потрошувачка		Бруто- инвестиции		Извоз на стоки и услуги		Увоз на стоки и услуги		Јавна потрошувачка		Домашна побар.	Нето- извоз
	%	%	п.п.	%	п.п.	%	п.п.	%	п.п.	%	п.п.	придонес во п.п. (окт. 19)	
2019	3.5	3.3	2.4	8.3	2.7	11.5	7.7	10.8	-9.4	0.6	0.1	5.2	-1.7
2020	3.8	3.5	2.5	9.3	3.1	4.0	2.8	5.1	-4.8	1.0	0.1	5.7	-2.0
2021	4.0	3.5	2.5	9.6	3.4	3.5	2.5	4.9	-4.6	0.9	0.1	6.1	-2.1
2019-2021	3.7	3.4	2.5	9.1	3.1	6.3	4.3	7.0	-6.3	0.9	0.1	5.7	-1.9

Parashikimi i PBB-së - ndryshime strukture -

- Pritje për ndryshime pozitive në strukturën e PBB-së.
- Rritje e pjesëmarrjes së investimeve, ulja e konsumit dhe përmirësim i vogël i eksportit neto në periudhën e parashikimeve.

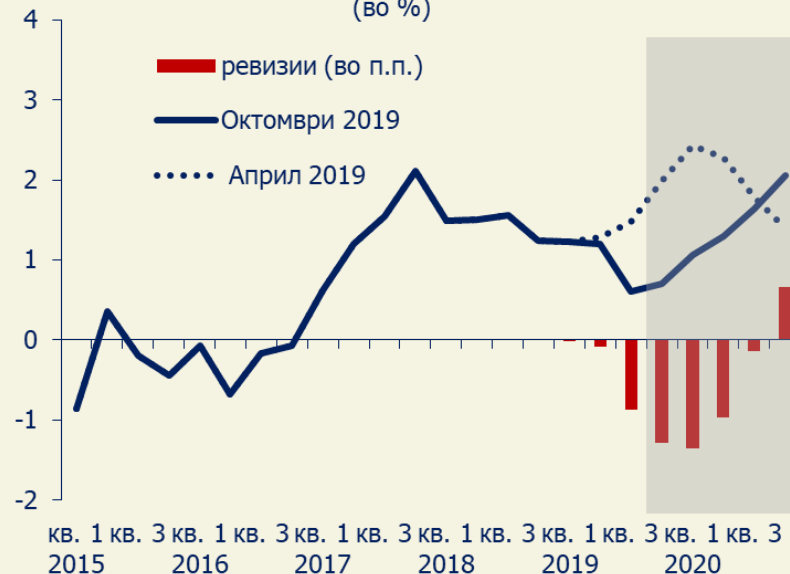
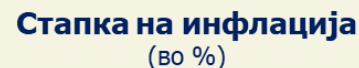
Учества на компонентите во номиналниот БДП (во %)

Извор: ДЗС и проекции на НБРСМ.

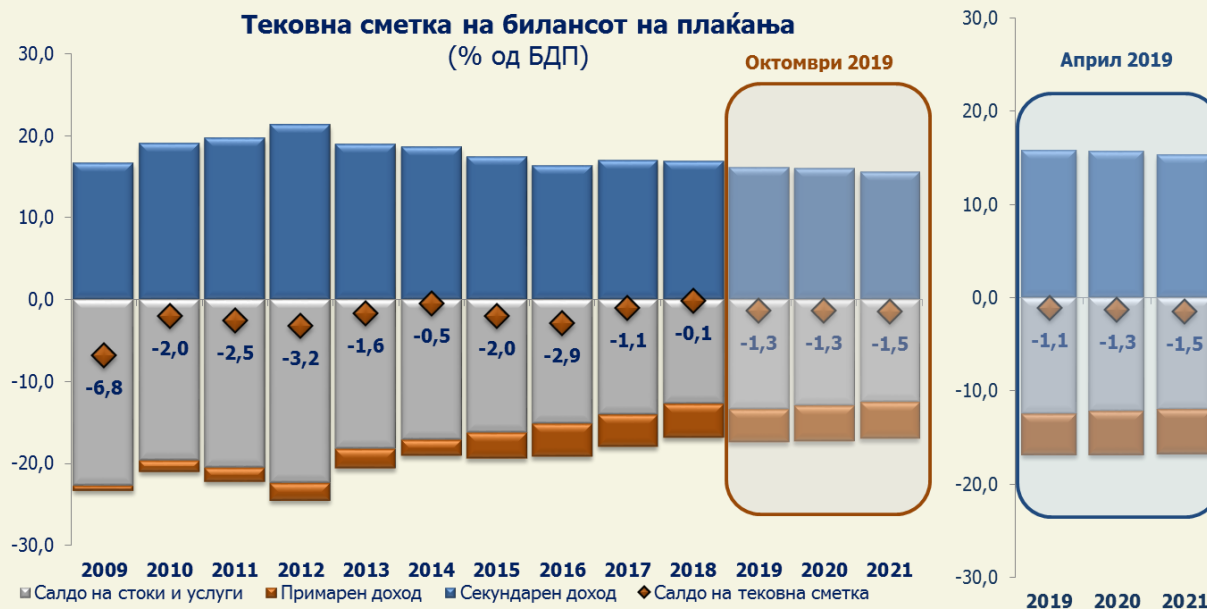
- ### Производен јаз и инфлација (BO %)

Bilanci i pagesave - llogaria korrente -

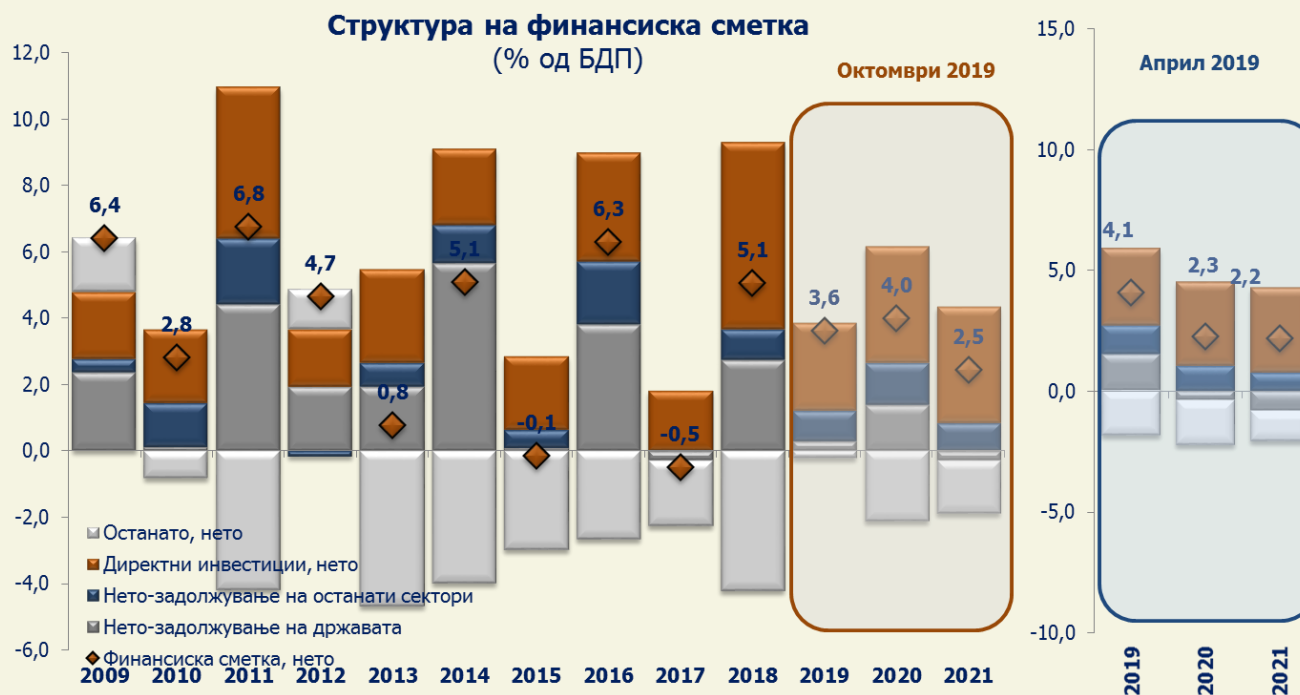
- **Vlerësime për ruajtjen e një deficiti të moderuar në llogarinë korrente në plan afatmesëm**
- Në vitet e kaluara, deficit i ulët në llogarinë korrente, i cili në vitin 2018 u reduktua në 0,1% të PBB-së.
- **Në periudhën e viteve 2019-2021, pritet një zgjerim i moderuar - prej mesatarisht 1,4% të PBB-së**
 - tepriçë më e ulët në të ardhurat dytësore
 - rritje e moderuar e deficitit tek të ardhurat parësore
 - përmirësim i moderuar i bilancit të mallrave dhe shërbimeve në plan afatmesëm
- **Në raport me muajin prill, një përkeqësim i vogël në llogarinë korrente**

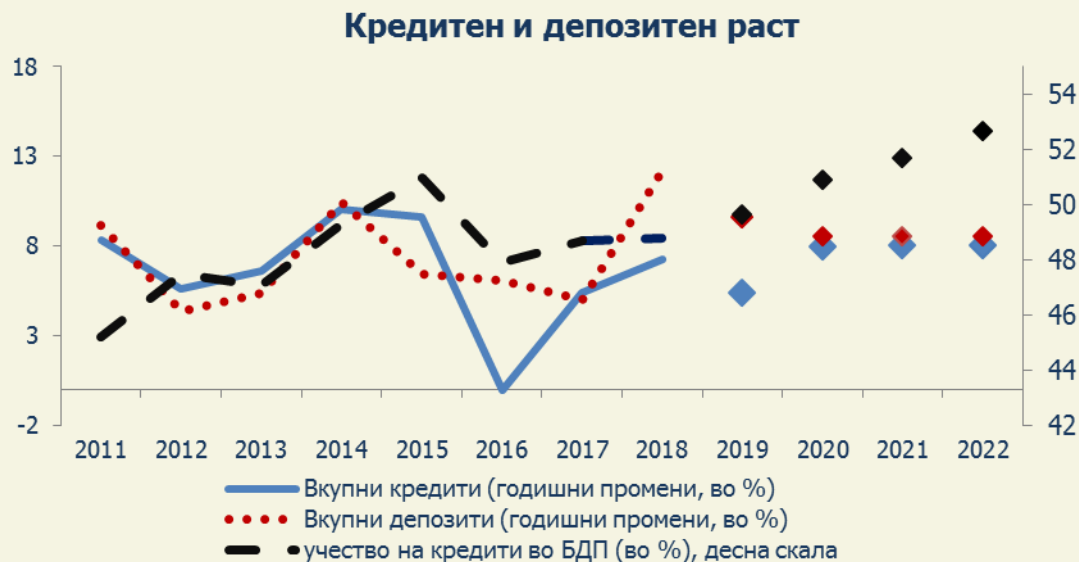
Bilanci i pagesave - llogaria financiare -

- **Flukset në llogarinë financiare gjatë periudhës së viteve 2019-2021** janë të mjaftueshme për mbulim të deficitit në llogarinë korrente dhe rritje shtesë të rezervave valutore. **Në periudhën e parashikimit priten** flukse neto nga investimet e huaja direkte dhe huamarrja afatgjate e sektorit publik.
- **Gjatë tërë periudhës së parashikimeve, treguesit për mjaftueshmërinë e rezervave valutore janë në zonë të sigurt.**

Rritja e depozitave dhe kredive

- **Rritja e depozitave** i tejkaloi pritjet, ndërsa **rrjedhat e kredisë** ishin pak më të ulëta se sa parashikimi
- Duke pasur parasysh ndryshimet në kushtet fillestare, dhe gjatë një vlerësimi për ambient stabil dhe aktivitet të intensifikuar ekonomik, në vitin 2019 pritet një **rritje e depozitave** prej 9,6% (në parashikimet e prillit rreth 8.3%), ndërsa në vitet 2020-2021 i njëjti mesatarisht do të jetë 8.5%.
- **Aktiviteti kreditues** i bankave do të vazhdojë të jetë një faktor i rëndësishëm për mbështetje të rritjes ekonomike - pritet që rritja kreditore në vitin 2019 të jetë afër 7%* (në parashikimin e prillit 8%), dhe në plan afatmesëm deri në 2022 pritet një përshejtim i butë i aktivitetit kreditues, gjegjësisht rritje kreditore prej rreth 8%.

*Korrigjuar për ndryshime rregullatore.

Përmbledhje

- Pas uljes së normës së interesit në mars të këtij viti, nuk janë bërë ndryshime shtesë në pozicionimin e politikës monetare, gjegjësisht **norma e interesit u mbajt në 2,25%**
- Parashikimet e fundit të Bankës Popullore për periudhën e ardhshme bazohen në supozimet **për një kontekst të brendshëm të qëndrueshëm dhe të parashikueshëm, rritjen e mëtejshme të eksporteve dhe forcimin e ciklit të infrastrukturës publik.**
- **Devijimet e mundshme nga këto supozime ose realizimi i disa prej rreziqeve negative që janë më të theksuara në ciklin aktual të parashikimeve, krahasuar me muajin prill, mund të shkaktojnë devijim nga parashikimet**
- Në përgjithësi, parashikimet e fundit makroekonomike tregojnë **themele të shëndosha dhe qëndrueshme të ekonomisë së vendit**, me potencial për rritje solide, të mbështetur nga aktiviteti kreditues i bankave, në kushte të mungesës së presioneve të inflacionit dhe mungesë të çekuilibreimeve në pozicionin e jashtëm
- **Banka Popullore edhe gjatë periudhës së ardhshme me kujdes do t'i monitorojë zhvillimet**, si dhe ndryshimet në kushtet e brendshme dhe të jashtme, në kontekst të zbatimit të politikës monetare.

JU FALEMINDERIT PËR VËMENDJEN